

Šalić, Bojan

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:642225>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-26**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Bojan Šalić

UJEDINJENI NARODI

Završni rad

Šibenik, 2016.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

UJEDINJENI NARODI

Završni rad

Kolegij: Pravo međunarodnih organizacija

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, pred.

Student: Bojan Šalić

Matični broj studenta: 143501353

Šibenik, veljača 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
2. OSNIVANJE.....	3
2. 1. POVIJEST DJELOVANJA.....	4
2. 2. PRAVO UJEDINJENJIH NARODA.....	5
2. 3. CILJEVI	6
2. 4. NAČELA.....	8
3. ČLANSTVO.....	9
4. ORGANI UJEDINJENIH NARODA	11
4. 1. OPĆA SKUPŠTINA	12
4. 2. VIJEĆE SIGURNOSTI.....	14
4. 3. EKONOMSKO I SOCIJALNO VIJEĆE.....	16
4. 4. STARATELJSKO VIJEĆE.....	18
4. 5. TAJNIŠTVO	19
4. 6. MEĐUNARODNI SUD.....	21
5. SPECIJALIZIRANE USTANOVE UJEDINJENIH NARODA	24
6. REFORMA UJEDINJENIH NARODA	28
7. MIROVNE OPERACIJE UJEDINJENIH NARODA.....	29
8. ZAKLJUČAK	30
9. POPIS LITERATURE I IZVORA	32

UJEDINJENI NARODI

Bojan Šalić

Kralja Tomislava 41, Okučani, bojansalic84@gmail.com

Ujedinjeni narodi su međunarodna organizacija osnovana radi očuvanja svjetskog mira i sigurnosti, rješavanja ekonomskih, društvenih i političkih problema međunarodnom suradnjom te promiče poštovanje ljudskih prava. UN su osnovani nakon Drugog svjetskog rata od pobjedničkih sila u nadi da će spriječiti buduće sukobe i ratove među narodima. UN na neki način i dalje podsjeća tko ga je osnovao jer su pet glavnih zemalja pobjednica u Drugom svjetskom ratu stalne članice Vijeća sigurnosti s pravom veta: SAD, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Kina (prije Tajvan) i Rusija (prije SSSR). Sjedište je UN-a je u New Yorku, a regionalni uredi postoje u Ženevi, Beču i Nairobiju. Službeni su jezici engleski, francuski, španjolski, ruski, arapski i kineski. Osnovani su 24. X. 1945. godine, nakon što je Povelju Ujedinjenih naroda ratificirala većina od 51 države sudionice na osnivačkom sastanku u San Franciscu. Povelja UN-a međunarodni je ugovor ustavnoga karaktera kojim je osnovan i na temelju kojega djeluje UN. U njemu su istaknuti ciljevi UN-a, kriteriji za članstvo, djelokrug i funkcioniranje tijela i organa UN-a i dr. Povijesno su UN nastali kao nasljednik Lige naroda, međuratne organizacije demokratskih država uspostavljene radi osiguranja međunarodnog mira. Nakon II. svjetskog rata Liga naroda bila je ukinuta, a njezinu je zadaću preuzeo UN. UN se sastoje od Opće skupštine, Vijeća sigurnosti, Ekonomskoga i socijalnoga vijeća, Starateljskog vijeća, Tajništva, i Međunarodnoga suda pravde te niza specijaliziranih organa i tijela. Osim šest osnovnih organa, UN su tijekom godina utemeljili i niz specijaliziranih organizacija i agencija koje se bave različitim područjima i smještene su diljem svijeta. Riječ je o organizacijama poput Svjetske zdravstvene organizacije, UNICEF-a, Međunarodne

agencije za atomsku energiju, Organizacije za hranu i poljoprivredu i dr. Među njima se posebno ističe Razvojni program Ujedinjenih naroda. Danas UN imaju 193 članice. Na temelju Odluke Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 22. svibnja 1992. Republika Hrvatska od toga je datuma postala članicom Ujedinjenih naroda, te na temelju Statuta Međunarodnog suda.

(39 stranica / 6 slika / 0 tablica / 32 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Ujedinjeni narodi, glavni organi, specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 26.04.2016.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Administration

Professional Undergraduate Studies of Administration

United Nations

Bojan Šalić

Kralja Tomislava 41, Okučani, bojansalic84@gmail.com

The United Nations international organization is established to preserve world peace and security, to solve economic, social and political problems by international cooperation and promoting respect for human rights. The UN was established after the Second World War by the allies of World War II hope that it will prevent future conflicts and wars between nations. UN in some ways still resembles who founded it as the five major countries of the winner in the Second World War permanent members of the Security Council with the power of veto: The United States, United Kingdom, France, China (formerly Taiwan) and Russia (formerly the Soviet Union). The headquarters of the UN is in New York, and regional offices are in Geneva, Vienna and Nairobi. The official languages are English, French, Spanish, Russian, Arabic and Chinese. Formed on 24. X. 1945, as the Charter of the United Nations was ratified by most of the 51 countries participating in the founding meeting in San Francisco. The UN Charter is an international agreement of the constitutional character which was established on the basis of which the UN operates. It outlines the goals of the UN, the criteria for membership, scope and functioning of the body and organs of the UN and other. Historically, the United Nations was created as a successor to the League of Nations, the inter-war organization of democratic states established to ensure international peace. After II. World War League of Nations was abolished, and its task took UN. UN consists of the General Assembly, Security Council, Economic and Social Council, Trusteeship Council, the Secretariat, the International Court of Justice and a number of specialized organs and agencies. Besides the 6 main UN organs over the years and established a number of specialized organizations and agencies that deal with different areas and are located around the world. These are organizations such as the World Health Organization, UNICEF, the

International Atomic Energy Agency, the Organization for Food and Agriculture and others. Among them are the United Nations Development Program. Today the UN has 193 member states. In accordance with the United Nations General Assembly on 22 May 1992 the Republic of Croatia of which date became a member of the United Nations, and on the basis Statute of the Tribunal.

(39 pages / 6 figures / 0 tables / 32 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: United Nations, principal organs, specialized agencies of the United Nations

Supervisor: Ph.D. Ljubo Runjić, Lecturer

Paper accepted: 26.04.2016.

1. UVOD

Ujedinjeni narodi su univerzalna politička, nesumnjivo najveća svjetska međunarodna organizacija sa članstvom danas više od 190 država svijeta. Stoga je pravo Ujedinjenih naroda uvelike utjecalo na razvoj pravnih sustava drugih međunarodnih organizacija. Ujedinjeni narodi su međunarodna organizacija čiji su članovi suverene države. Ona je skoro univerzalna po članstvu, nadležnostima i globalnim ciljevima. Okrenuta je u prvom redu, očuvanju međunarodnog mira i sigurnosti, razvoju prijateljskih odnosa među državama, promicanju međunarodne suradnje na rješavanju problema ekonomskog, socijalnog, kulturnog i humanitarnog karaktera, uključujući zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. U tu svrhu stvorena je široka mreža međunarodnih organizacija koje imaju status specijaliziranih agencija UN-a ili se uklapaju u sistem UN-a. Sjedište Tajništva UN-a je u New Yorku, dok su pojedini dijelovi sistema locirani po cijelom svijetu kao npr. u Ženevi, Beču, Rimu, Nairobiju, Haagu, Ateni, Tokyju i Kopenhagenu.

U početku ovoga rada prikazat će se proces nastanka Ujedinjenih naroda koji je započeo još tijekom drugog svjetskog rata, dok je do osnivanja Organizacije došlo 24. listopada 1945., stupanjem njezina „ustava“ Povelje na snagu. Nastali su na ruševinama Lige naroda, ali i međunarodne zajednice nakon Drugog svjetskog rata, Ujedinjeni narodi su osnovani sa prvenstvenim ciljem da se spasi „buduće naraštaje od užasa rata“.

U nastavku rada je nabrojano i opisano šest glavnih tijela UN: Opću skupštinu, Vijeće sigurnosti, Gospodarsko i socijalno vijeće, Starateljsko vijeće, Tajništvo i Međunarodni sud pravde. Između šest glavnih organa postoje velike razlike po važnosti, djelokrugu rada i ovlastima u odlučivanju, a što se vidi i iz njihovih međusobnih odnosa. U članstvu Ujedinjenih naroda mogu biti samo države koje su miroljubive, te žele tj. prihvaćaju i mogu izvršavati obveze iz Povelje.

Na temelju odluke Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 22. svibnja 1992. Republika Hrvatska je od tog datuma postala članicom Ujedinjenih naroda. RH je bila članica ECOSOC-a od 2000–2003., te nestalna članica Vijeća sigurnosti od 2007–2009. godine.

2. OSNIVANJE

Proces nastanka Ujedinjenih naroda započeo je još tijekom drugog svjetskog rata, dok je do osnivanja Organizacije došlo 24. listopada 1945. godine, stupanjem Povelje na snagu. Stupanjem na snagu Povelje završen je samo formalni dio rada na stvaranju nove svjetske organizacije. Trebalo joj je i stvarno omogućiti početak djelovanja. Odlučujući skupovi za ostvarenje zamisli o osnivanju nove svjetske organizacije bile su konferencije u Dumbarton Oaksu (1944.) i San Franciscu (1945.). Konferencija u San Franciscu odredila je primarnu komisiju sa zadatkom da obavi za to potrebne radove. Sam početak veže se uz Atlansku povelju, kao zajedničku izjavu predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Roosevelta i predsjednika britanske vlade Churchilla, 14. kolovoza 1941. godine kao rezultat njihova sastanka u zaljevu Placentia (Kanada), govori o osnivanju „šireg i stalnog sustava opće sigurnosti“ i izražava vjeru da sve nacije svijeta moraju, kako zbog materijalnih, tako i zbog duhovnih razloga konačno napustiti upotrebu sile. U Dumbarton Oaksu (SAD) izrađen je opsežan tekst budućeg ustava organizacije u dvanaest glava. Taj će nacrt poslužiti kao podloga za rad na budućoj Konferenciji u San Franciscu. Jedno važno pitanje nije bilo riješeno u Dumbarton Oaksu, to je pitanje kako da se donose odluke u Vijeću sigurnosti. Ono je riješeno na Konferenciji između Churchilla, Roosevelta i Staljina, koja je održana u Jalti na Krimu od 4. Do 11. veljače 1945. godine.¹

Nastali su na ruševinama Lige Naroda. UN je osnovan nakon Drugog svjetskog rata od pobjedničkih sila u nadi da će spriječiti buduće sukobe i ratove među narodima. UN na neki način i dalje podsjeća tko ga je osnovao jer su pet glavnih zemalja pobjednica u Drugom svjetskom ratu stalne članice Vijeća sigurnosti s pravom veta: SAD, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Kina (prije Tajvan) i Rusija (prije SSSR). UN ima 193 države članice. Gotovo sve međunarodno priznate države su članice. U članstvu nisu Tajvan, Palestinski teritoriji, Vatikan, DAR Sahara. Sjedište Ujedinjenih naroda je u New Yorku.²

---

¹Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 114-117

² https://hr.wikipedia.org/wiki/Ujedinjeni_narodi, 26. veljače 2016.

Slika: 1 Zastava UN

(Izvor:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2f/Flag_of_the_United_Nations.svg/260px-Flag_of_the_United_Nations.svg.png) 26. veljače 2016.

2. 1. POVIJEST DJELOVANJA

Političari vodećih savezničkih država već su tijekom rata razmišljali o osnivanju međunarodne organizacije koja će nakon završetka rata brinuti o očuvanju mira u svijetu i sprječavati izbijanje novih ratnih sukoba. Smatrali su da će poslijeratne probleme rješavati zajedničkim snagama kao što su to činili za vrijeme Drugog svjetskog rata. U vrijeme završnih ratnih operacija u San Franciscu je osnovana Organizacija Ujedinjenih naroda. Glavni inicijator stvaranja ove organizacije bile su Sjedinjene Američke države. Osnivačkoj skupini UN-a bilo je nazočno 50 zemalja. Donijeta je Povelja Ujedinjenih naroda koja je stupila na snagu 24. listopada 1945. godine, pa se tog datuma obilježava Dan Ujedinjenih naroda.³

---

³ https://hr.wikipedia.org/wiki/Ujedinjeni_narodi, 26. veljače 2016.

2. 2. PRAVO UJEDINJENJIH NARODA

Pravo ujedinjenih naroda čine svi propisi koji se odnose na ustrojstvo i djelovanje Ujedinjenih naroda i njihovih organa, prema drugim subjektima međunarodnog prava, kao i na položaj same Organizacije, njezinih organa i službenika.

Tako shvaćeno i definirano „pravo Ujedinjenih naroda“ ne smije se poistovjetiti s cjelokupnim međunarodnim pravom koje se razvija unutar organizacije i pod utjecajem te organizacije. Ujedinjeni narodi utječu na razvoj međunarodnog prava u mnogim njegovim područjima npr. na pravila o međunarodnim ugovorima, o vanjskom zastupanju, o kaznenoj odgovornosti pojedinaca, o rješavanju međunarodnih sporova, ali ta problematika ne ulazi u „pravo Ujedinjenih naroda“. Temeljne odredbe o ustrojstvu i djelovanju Ujedinjenih naroda, dakle temeljne odredbe prava Ujedinjenih naroda nalaze se u Povelji (19 glava sa 111 članaka). Njoj je dodan Statut Međunarodnog suda sa 70 članaka kao sastavni dio Povelje. Izvorni tekst je sastavljen na pet jezika (kineski, francuski, ruski, engleski, španjolski).

Statut je sastavni dio Povelje, ali je ipak donekle samostalan, jer stranke Statuta mogu biti i države nečlanice Ujedinjenih naroda koje sudjeluju i u postupku njihove izmjene. Pravo Ujedinjenih naroda izgrađuje se različitim kolektivnim ugovorima između država članica da bi se izvodili pojedini zadaci Organizacije. Ovamo se ubrajaju i ugovori s pojedinim državama o položaju Organizacije, njezinih organa, predstavnika država i službenika na području tih država te sporazumi sa specijaliziranim ustanovama Ujedinjenih naroda. Povelja je temeljni, ustavni akt Ujedinjenih naroda ne samo po sadržaju svojih odredbi nego i po svojoj povišenoj pravnoj snazi. Po čl. 103. Povelje, obveze iz Povelje prevladavaju nad drugim ugovornim obvezama članova Ujedinjenih naroda.

Kako Poveljom stvorena Organizacija treba trajati neograničeno dugo, moralo se pobrinuti za mogućnost izmjene čak i njezinih temeljnih odredaba. Kao međunarodni ugovor Povelja se ne bi mogla izmijeniti bez pristanka svih ugovornih stranaka. Postupak izmjene Povelje ima tri stadija: inicijativu, usvajanje izmjene, i postupak stupanja na snagu. Za odlučivanje o tekstu izmjene predviđena su dva organa: Opća skupština i posebna revizijska konfederacija, u kojoj sudjeluju sve države članice. Za pokretanje postupka izmjene u Općoj skupštini dovoljno je obično stavljanje prijedloga za izmjenu na dnevni red prema pravilima skupštinskog poslovnika.

Već u prvoj godini rada Ujedinjenih naroda pojavila su se nezadovoljstva nekim odredbama Povelje i s tim u vezi i prijedlozi za reviziju, ali ti su prijedlozi ostali dosta osamljeni, a Sovjetski Savez se oštro opirao svakom prijedlogu za izmjenu jer se mnogo prigovaralo položaju velikih sila u Vijeću sigurnosti i njihovu pravu da svojim glasom spriječe svaku odluku Vijeća sigurnosti. Formalna izmjena Povelje postala je potrebna zbog naglog povećanja broja članova Organizacije i želje da se pravednije osigura zastupljenost svih dijelova svijeta u njezinim glavnim organima.

2. 3. CILJEVI

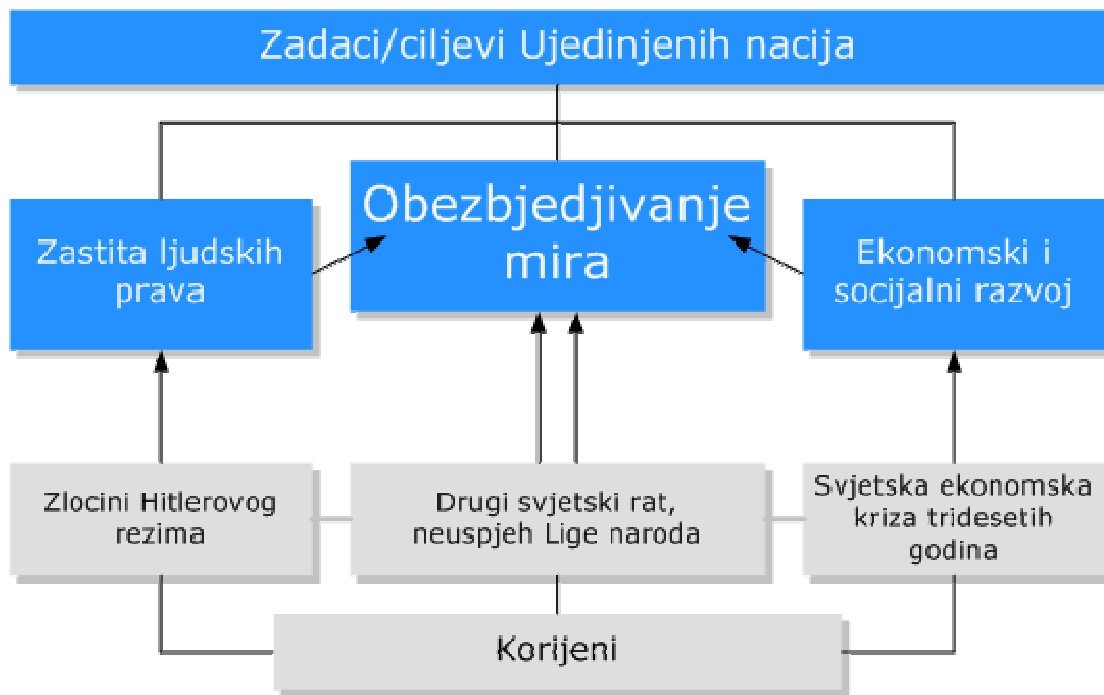
Ujedinjeni narodi stvoreni su sa svrhom da ostvare određene zadatke za cijelu međunarodnu zajednicu. Ciljevi Organizacije:

1. Održavati međunarodni mir i sigurnost i u tu svrhu: poduzimati djelotvorne kolektivne mjere radi sprječavanja i otklanjanja prijetnja miru, i radi suzbijanja čina agresije ili drugih narušavanja mira, i ostvarivati ih mirnim sredstvima i u skladu s načelima pravde i međunarodnog prava, uređenje ili rješenje međunarodnih sporova ili situacija koje bi mogle dovesti do narušenja mira,
2. Razvijati prijateljske odnose među narodima, utemeljene na poštivanju načela ravnopravnosti i samoodređenja naroda i poduzimati druge prikladne mjere za učvršćenje svjetskog mira,
3. Ostvarivati međunarodnu suradnju pri rješavanju međunarodnih problema ekonomske, socijalne, kulturne i humanitarne prirode te razvijanjem i poticanjem poštovanja prava čovjeka i temeljnih sloboda za sve bez razlike s obzirom na rasu, spol, jezik ili vjeroispovijed,
4. Služiti kao središte za usklađivanje djelovanja naroda na postizanju tih zajedničkih ciljeva.

Od spomenutih zadataka glavni i najvažniji za samu Organizaciju je održanje međunarodnog mira i sigurnosti. To se vidi i po ustrojstvu Organizacije po središnjem položaju i ulozi Vijeća sigurnosti i po posebnom položaju njegovih stalnih članova.⁴

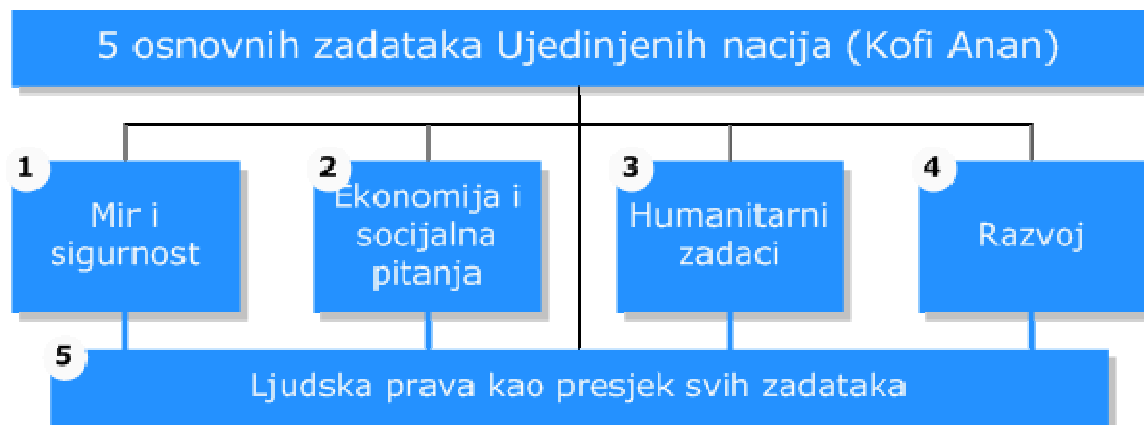
---

⁴ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 118-125.

Slika 2. Zadaci i ciljevi

(Izvor: http://www.dadalos.org/uno_hr/images/un_aufgaben_ziele.gif) 03. ožujka 2016.

Slika 3. Osnovni zadaci UN

(Izvor: http://www.dadalos.org/uno_hr/images/un_kernaufgaben.gif) 03. ožujka 2016.

2. 4. NAČELA

U ostvarivanju navedenih ciljeva, Organizacija i njezini članovi djeluju u skladu s ovim načelima.

1. Organizacija se temelji na načelu suverene jednakosti svih svojih članova.
2. Da bi se svim članovima osigurala prava i blagodati koje proistječu iz članstva, članovi moraju u dobroj vjeri ispunjavati obveze koje su preuzeli u skladu s ovom Poveljom.
3. Članovi rješavaju svoje međunarodne sporove mirnim sredstvima na takav način da ne ugroze međunarodni mir i sigurnost, te pravdu.
4. Članovi se u svojim međunarodnim odnosima suzdržavaju od prijetnje silom ili upotrebe sile koje su uperene protiv teritorijalne cjelovitosti ili političke nezavisnosti bilo koje države, ili su na bilo koji način nespojive s ciljevima Ujedinjenih naroda.
5. Članovi daju Organizaciji punu pomoć u svakoj akciji koju ona poduzima u skladu s ovom Poveljom i suzdržavaju se od pomaganja države protiv koje Ujedinjeni narodi poduzimaju preventivnu ili prisilnu akciju.
6. Organizacija osigurava da države koje nisu članice Ujedinjenih naroda postupaju u skladu s ovim načelima koliko je to potrebno za održavanje međunarodnog mira i sigurnosti.
7. Ništa u ovoj Povelji ne ovlašćuje Ujedinjene narode da se miješaju u poslove koji po svojoj biti spadaju u unutrašnju nadležnost države, niti ne obvezuje članove da takve poslove podnose na rješavanje prema ovoj Povelji; to načelo, međutim, ne dira u primjenu prisilnih mjera na temelju glave VII.⁵

---

⁵ Čl. 2. Povelje Ujedinjenih naroda; http://hr.wikisource.org/wiki/Povelja_Ujedinjenih_naroda, 03. ožujka 2016.

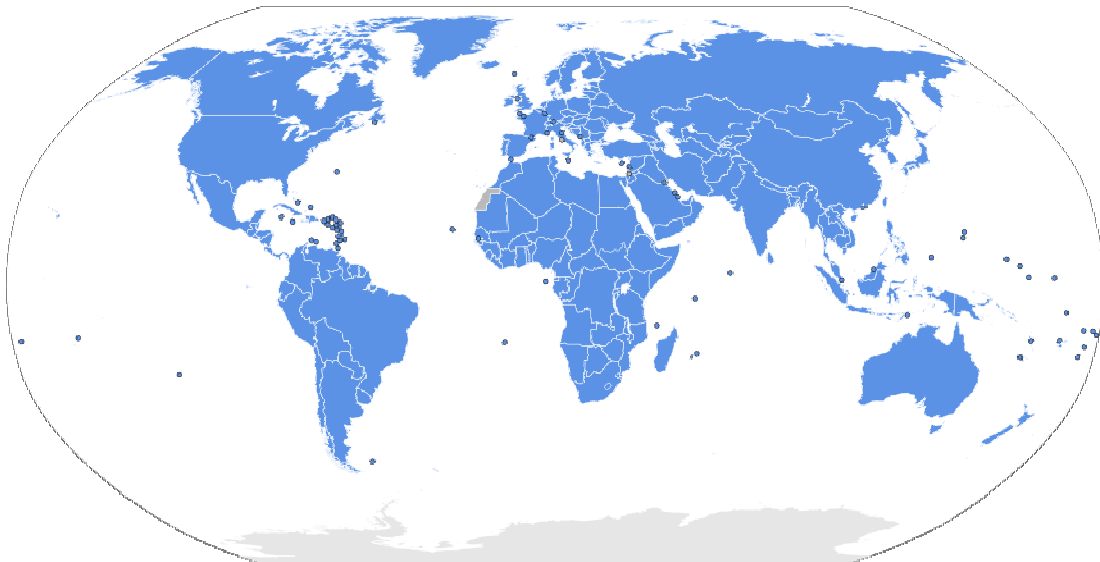

3. ČLANSTVO

Ujedinjeni narodi su organizacija država. Članovi Organizacije mogu biti samo države. To je pravilo u skladu sa stari shvaćanjem da su samo države subjekti međunarodnog prava i međunarodnih odnosa. Ipak u Povelji ima nekih elemenata koji upućuju na nova, modernija i demokratskija shvaćanja.

Prema članku 4(1). Povelje: “Članovima Ujedinjenih naroda mogu postati sve ostale miroljubive države koje prihvate obveze sadržane u Povelji i koje su po ocijeni Organizacije sposobne i voljne izvršavati te obveze.“

Povelja poznaje iskonske i naknadno primljene članove, ali pravno gledano između njih nema nikakve razlike. Sve države članice imaju prema Povelji jednaka prava i obveze, s time da pet stalnih članica Vijeća sigurnosti imaju i neka posebna prava u odlučivanju. Stupajući u Ujedinjene narode, države daju formalnu izjavu o prihvaćanju obveze iz Povelje i ta se izjava registrira u Tajništvu Ujedinjenih naroda i objavljuje u njihovoj zbirci međunarodnih ugovora. No ta izjava koja se nekad predaje sa zakašnjenjem, dolazi nakon primanja u članstvo, tako da ona nije preduvjet za primanje.

Slika 4. Države članice

(Izvor:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/13/United_Nations_Members.svg/940px-United_Nations_Members.svg.png) 03. ožujka 2016.

Iako su Ujedinjeni narodi zamišljeni kao univerzalna organizacija koja bi morala obuhvatiti sve zemlje svijeta, stupanje u Organizaciju slobodno je s obje strana. Članstvo u Ujedinjenim narodima nije prisilno ili obavezno. Države stupaju u članstvo po svojoj slobodnoj odluci, a ni Organizacija nije dužna primiti bilo koju državu. No ona ne može otkloniti pristupanje ako nema za to pravih razloga kako ih navodi Povelja. Jedino neispunjavanje spomenutih uvjeta koji su nabrojani u čl.4. st.1. Povelje opravdava otklanjanje novog kandidata.⁶

O primanju novoga člana odlučuje Opća skupština većinom od dvije trećine, a na prijedlog Vijeća sigurnosti (čl. 4. st. 2. Povelje). Zapravo o primanju odlučuje najprije Vijeće sigurnosti, a onda Opća skupština. U Vijeću sigurnosti potrebna je većina od devet glasova (izvorno prema Povelji sedam), uključujući sve stalne članove Vijeća sigurnosti. Povelja propisuje „disciplinske sankcije“ tj. mogućnost isključenja iz članstva i suspenzije članskih prava, ali ne govori ništa o dobrovoljnom istupanju iz članstva.

Isključenje člana kazna je za uporno kršenje načela Povelje (čl. 6.). Isključenje predlaže Vijeće sigurnosti, a odlučuje Opća skupština. Ono stupa na snagu odmah i isključeni član nema više nikakvih članskih prava ni dužnosti. Isključena država može opet postati članom po redovitom postupku primanja. Dosad ni jedna članica nije isključena iz Ujedinjenih naroda.

Suspenzija članskih prava i povlastica stiže državu protiv koje je Vijeće sigurnosti poduzelo preventivni ili prisilnu akciju koju predlaže Vijeće sigurnosti, a izriče Opća skupština. Dosad nije bilo takvih slučajeva. Suspenzija obuhvaća pravo sudjelovanja i suodlučivanja u organima Ujedinjenih naroda, ali se mora ograničiti tako da član i dalje može ispunjavati svoje dužnosti. Suspendiranoj se državi ne može uskratiti djelovanje pred Međunarodnim sudom. Suspenzija prestaje zaključkom Vijeća sigurnosti.

Postoji i mala suspenzija kao posljedica zaostataka u plaćanju članarine više od dvije godine (čl. 19.) Država s takvim zaostatcima gubi pravo glasa u Općoj skupštini, ali ne i u drugim organima. I ne može se državi oduzeti pravo da bude saslušana u Općoj skupštini kada se diraju njezini posebni interesi. Državi se može ostaviti pravo glasa ako se Opća skupština uvjeri da prinos nije plaćen zbog ne skrivljenih okolnosti.⁷

Ujedinjeni narodi su dobrovoljna zajednica država koja teži za općenitošću koja je danas gotovo postignuta. Osim toga zadatak Ujedinjenih naroda je osigurati opći mir, koje je

---

⁶ Vladimir Đuro Degan, Međunarodno pravo, Zagreb, 2011, str. 428-429.

⁷ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 128-133.

otežano napraviti ako sve države svijeta nisu vezane dužnostima i obvezama koje je Povelja nametnula članovima organizacije. Povelja je međunarodni ugovor koji ne obvezuje države koje nisu stranke toga ugovora, no radi ispunjenja glavnog zadatka Ujedinjenih naroda potrebno je da njihovo djelovanje ponekad zahvati i države koje nisu članice. Zato Povelja predviđa mjere za zaštitu mira i u smislu država nečlanica, bilo da one dobrovoljno pristanu na djelovanje u skladu s Poveljom ili da se za tu svrhu upotrijebe prisilna sredstva.

U oba slučaja Ujedinjeni narodi djeluju na države nečlanice kao politička organizacija država, nastupajući prema državama nečlanicama kao neka vrsta obrambenog saveza, koji brani svoje interese, interese vlastitih članica koji su zapravo interesi cijeloga čovječanstva.

Povelja prihvaća načelo formalnog izjednačavanja država nečlanica s članicama u postupcima rješavanja sporova pred organima UN-a. Država nečlanica može iznijeti Vijeću sigurnosti ili Općoj skupštini svaki spor u kojem je stranka, ali s obzirom na rješavanje toga spora prethodno prihvati obveze članica. Kao stranka spora nečlanica ima pravo biti pozvana na sudjelovanje u raspravama o tom sporu, ali nema pravo glasa isto kao članica.

Problem država nečlanica u odnosu na UN-a danas je isključivo akademske, teorijske prirode. U posljednjih desetak godina u UN-a primljene su sve zemlje koje su se kandidirale, bez strožeg provjeravanja ispunjavaju li uvjete za članstvo, tako da je danas izvan UN-a samo nekoliko država, svaka zbog nekog posebnog razloga.⁸

Državama nečlanicama može se poput nekih oslobodilačkih pokreta priznati položaj promatrača u Općoj skupštini. Taj položaj danas ima samo Sveta Stolica, koja u New Yorku ima svoju stalnu promatračku misiju.⁹

4. ORGANI UJEDINJENIH NARODA

Organizacija Ujedinjenih naroda djeluje kroz mnoštvo stalnih i pomoćnih organa. Glavni organi su na kojima počiva cjelokupni sustav Ujedinjenih naroda utvrđeni su Poveljom ima ih šest, a to su: Opća skupština i Vijeće sigurnosti koji predstavljaju političke organe,

---

⁸Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 142-143.

⁹Vladimir Đuro Degan, Međunarodno pravo, Zagreb, 2011, str. 436.

Ekonomsko i Socijalno vijeće, Starateljsko vijeće i Tajništvo koji su tehnički organi UN-a i Međunarodni sud koji predstavlja glavni sudbeni organ Ujedinjenih naroda.

Organi Ujedinjenih naroda razlikuju se s nekoliko aspekata, oni mogu biti: glavni i pomoćni, redovni i izvanredni, stalni i privremeni, također to mogu biti organi u kojima sudjeluju svi članovi Organizacije i oni u kojima sudjeluje samo određen broj članova Organizacije.

Formalno su svi jednaki ali među glavnim organima postoje velike razlike, tu treba istaknutu Opću skupštinu i Vijeće sigurnosti koji imaju ključnu ulogu u funkcioniranju Ujedinjenih naroda. Sve važnije odluke koje se donose zahtijevaju prethodnu suglasnost tih organa. U sustavu Ujedinjenih naroda položaj ostalih glavnih organa podređen je Općoj skupštini i Vijeću sigurnosti.¹⁰

Nadalje Povelja predviđa mrežu specijaliziranih ustanova, samostalnih međunarodnih organizacija koje obavljaju određene zadatke, a povezane su sa Ujedinjenim narodima preko Ekonomskog i Socijalnog vijeća kao organa za vezu i koordinaciju djelatnosti svih tih ustanova.¹¹

4. 1. OPĆA SKUPŠTINA

Opća skupština je plenarni i demokratski organ u kojemu su sve države članice zastupljene s najviše po pet zastupnika i svaka članica ima jedan glas. Opća skupština ima opću nadležnost, ona može raspravljati o svom pitanjima ili predmetima koji ulaze u okvir Povelje ili se odnose na ovlasti ili funkcije bilo kojeg drugog organa predviđenog Poveljom.

Ona može davati preporuke državama članicama ili drugim organima UN-a o svim tim pitanjima, također prima i razmatra izvješća ostalih organa UN-a. Ako neko pitanje prema Povelji pripada u nadležnost UN-a nije izrijekom dano u nadležnost nekog drugog organa, za njegovo razmatranje je nadležna Opća skupština. Iako ima opću nadležnost Opća skupština donosi o svim pitanjima rezolucije koje imaju domašaj pravno neobvezujućih preporuka, od toga su izuzetak odluke o raspodjeli troškova UN-a koje su obvezujuće za sve države.¹²

---

¹⁰ Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009, str. 69.

¹¹ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 142.

¹² Vladimir Đuro Degan, Međunarodno pravo, Zagreb, 2011, str. 437-438.

Opća skupština je po svom sastavu diplomatska konferencija, na kojoj svaka delegacija zastupa interese svoje države i radi po uputama svoje vlade. U Općoj skupštini zasjedaju samo države članice, jer jedino one imaju pravo raspravljati i odlučivati o pitanjima koja spadaju u nadležnost Opće skupštine. Iznimno na sjednice Opće skupštine dolazi i država koja nije članica UN-a ako se raspravlja o sporu u kojem je ta država stranka, u tom slučaju država nečlanica mora unaprijed prihvatiti obveze mirnoga rješavanja koje Povelja nameće državama članicama. Jednakost država članica očituje se u tome što svaka ima u Općoj skupštini jednako pravo predlaganja i raspravljanja i što svaka ima jedan glas.

Države u Općoj skupštini zastupaju njihovi predstavnici (delegati, izaslanici) gdje je ograničen broj delegata svake države na najviše pet, opseg i raznovrsnost pitanja o kojima se raspravlja u Općoj skupštini zahtijevaju da delegacije budu veće i da u njima sudjeluju stručnjaci. Brojnost članova delegacija dopušta da u isto vrijeme radi veći broj odbora Opće skupštine, i da se golem posao zasjedanja završi u razmjerno kratkom vremenu.

Opća se skupština sastaje u redovita, izvanredna i u hitna izvanredna zasjedanja. Redovita zasjedanja sazivaju se svake godine po pravilu u rujnu i po potrebi se produžuju u sljedeću kalendarsku godinu. Opća skupština sastaje se jedanput u godini na redovno zasjedanje po pravilu u sjedište Organizacije (New York), ali može odlučiti da će zasjedati i na nekom drugom mjestu. Na redovitim se zasjedanju raspravlja o svim pitanjima iz djelokruga Opće skupštine. Izvanredna zasjedanja saziva glavni tajnik na zahtjev Vijeća sigurnosti ili većine članova UN-a. Takva izvanredna zasjedanja po pravilu se posvećuju razmatranju jednoga pitanja, važnom političkog, ekonomskom ili humanitarnom problemu bitnom za cijelu Organizaciju, npr. palestinsko pitanje (1947.-1948.), pitanje jugozapadne Afrike (1967., 1978. i 1986.), svjetski ekonomski poredak (1974., 1975. i 1990.), financiranje snaga UN-a u Libanonu (1978.), zlouporaba narkotika (1990.).

Sazivanje hitnih izvanrednih zasjedanja ne predviđa Povelja, nego rezolucija Opće skupštine „Ujedinjeni za mir“, usvojena 1950. u slučaju narušenja mira ili čina agresije ona može državama članicama preporučiti i upotrebu oružanih snaga. Ako u to vrijeme Opća skupština ne zasjeda, može se sazvati u hitno izvanredno zasjedanje u roku od 24 sata.¹³

---

¹³ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 145-147.

Slika 5. Dvorana Opće skupštine UN-a

(Izvor: <http://images.huffingtonpost.com/2015-11-10-1447127690-5907728-United Nations General Assembly Hall 3e13801268866541.jpg>) 08. ožujka 2016.

4. 2. VIJEĆE SIGURNOSTI

Ujedinjeni narodi su ponajprije organizacije za održavanje mira i sigurnosti, zato se od početka planiranja UN-a zamišljeno Vijeće sigurnosti kao glavni element u mehanizmu Organizacije. Cjelokupno djelovanje UN-a ovisi o tome kako Vijeće sigurnosti ispunjava zadatke koji su mu namijenjeni. Dok Opća skupština ima opću nadležnost, nadležnost Vijeća sigurnosti je specijalizirana i ograničena.

Ali o nekim od tih pitanja, i u nekim situacijama ono može donositi odluke koje pravno obvezuju sve države članice UN-a. Vijeće sigurnosti jest neka vrsta izvršnoga organa koji ima ograničen broj članova. Uz pet stalnih članova, Opća Skupština bira na rok od dvije godine još deset njegovih nestalnih članova. Da bi se osigurao kontinuitet u radu svake godine se bira polovica od toga broja. Za razliku od Opće skupštine, koja se redovito sastaje jedanput na godinu, Vijeće sigurnosti zamišljeno je kao organ koji je stalni na okupu, ono je ustrojeno tako da može neprekidno djelovati tj. da se može sastati u svakom času.

Vijeće sigurnosti danas se sastoji od petnaest država od kojih neke imaju stalna mjesta, a druge se biraju na rok od dvije godine. Francuska, Kina, Rusija (bivši SSSR), SAD i

Ujedinjeno Kraljevstvo, osim ovih pet stalnih članica, Opća skupština bira još deset nestalnih članica Vijeća sigurnosti vodeći pri tome računa o doprinosu članova UN-a održavanju međunarodnog mira i sigurnosti, ali i pravičnoj geografskoj raspodjeli. Poseban položaj pet stalnih članova Vijeća predmet je mnogih rasprava i prigovora od vremena izrade Povelje. Svaka izmjena Povelje ovisi o pristanku upravo tih država i teško je očekivati da one prihvate bilo kakvo ograničenje slobode odnosno presudne uloge svoga odlučivanja u Vijeću. Sadašnji stalni članovi vjerojatno bi prihvatili ograničenja koja bi se odnosila samo na glasove novih stalnih članova Vijeća.

Na temelju izvornog teksta Povelje, Vijeće sigurnosti imalo je jedanaest članova. Uz već spomenutih pet stalnih članova, u njegovu je sastavu bilo i šest nestalnih, biranih članova, ali zbog znatnog povećanja broja članova UN-a i potrebe „pravične raspodjele“ broj nestalnih članova povećan je na deset. Po isteku mandata nestalnom članu tj. državi ne može se odmah ponovo birati. Opća je skupština 2007. godine izabrala Republiku Hrvatsku uz još četiri države za člana Vijeća sigurnosti u 2008. i 2009. godini.

Za izbor u Vijeće sigurnosti svaki nestalni član mora dobiti dvotrećinsku većinu glasova u Općoj skupštini. U nekoliko slučajeva kada se nije mogla postići dvotrećinska većina ni za jednu od država kandidata, jedna od njih bi bila izabrana uz uvjet da podnese ostavku nakon godine dana.

Funkcije i ovlasti Vijeća sigurnosti sadržane su u čl. 24 Povelje:

Članak 24.

1. Da bi se osigurala brza i djelotvorna akcija Ujedinjenih naroda, njihovi članovi povjeravaju Vijeću sigurnosti prvenstvenu odgovornost za održavanje međunarodnog mira i sigurnosti, i pristaju da Vijeće sigurnosti radi u njihovo ime kad obavlja svoje dužnosti na temelju te odgovornosti.

2. U obavljanju tih dužnosti Vijeće sigurnosti djeluje u skladu s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda. Posebne ovlasti koje su Vijeću sigurnosti date za obavljanje tih dužnosti izložene su u glavama VI., VII., VIII. i XII.

3. Vijeće sigurnosti podnosi Općoj skupštini na razmatranje godišnje, a po potrebi i posebne izvještaje.¹⁴

Uz gornje Vijeće sigurnosti preporučuje Općoj skupštini primanje, suspenziju i isključenje država iz članstva UN-a te imenovanje glavnog tajnika. S Općom skupštinom ono sudjeluje u paralelnom postupku izbora sudaca Međunarodnog suda u Den Haagu. Međunarodnim se aktima Vijeću sigurnosti mogu povjeriti i druge djelatnosti, trajne ili jednokratne. No nikakva se nužnost izvan odredaba Povelje ne može nametnuti Vijeću bez njegova pristanka. Vijeće ne bi smjelo prihvatiti zadatke koji nisu u skladu s načelima i ciljevima UN-a, ali o svakom takvom pitanju odlučuje samo Vijeće sigurnosti.

Vijeće mora biti sposobno djelovati brzo kada se pojavi opasnost za mir, zato je Povelja odredila da ono bude stalno na okupu tj. da postoji mogućnost sastanka u svakom času. Za tu svrhu Povelja propisuje da svaki član Vijeća sigurnosti ima u svako doba predstavnika u sjedištu Organizacije.¹⁵

4. 3. EKONOMSKO I SOCIJALNO VIJEĆE

Kao što mu i ime naznačuje, ono obavlja velik dio poslova UN-a u širokom krugu gospodarskih i socijalnih pitanja na svjetskoj razini. Ono može izrađivati ili poticati izradu studija i izvješća o međunarodnim ekonomskim, socijalnim, kulturnim, odgojnim i drugim srodnim predmetima. Povelja određuje ove zadatke Vijeća:

- a) podizanje životnog standarda, punog zaposlenja i uvjeta ekonomskog i socijalnog napretka i razvoja,
- b) rješavanje međunarodnih ekonomskih, socijalnih, zdravstvenih i srodnih problema, kao i međunarodnu suradnju na polju kulture i prosvjete,
- c) opće i stvarno poštivanje prava čovjeka i temeljnih sloboda za sve bez razlike s obzirom na rasu, spol, jezik ili vjeroispovijest.¹⁶

---

¹⁴ https://hr.wikisource.org/wiki/Povelja_Ujedinjenih_naroda, 10. ožujka 2016.

¹⁵ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 156-167.

¹⁶ Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009, str. 77.

Najviše cjenjena njegova djelatnost jest unaprjeđenje poštovanja i održavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda za sve. U oblastima svoje nadležnosti Ekonomsko i socijalno vijeće može davati preporuke Općoj skupštini, državama članicama te zainteresiranim specijaliziranim ustanovama UN-a. Ono može pripremati nacрте konvencija o predmetima iz svoje nadležnosti radi podnošenja Općoj skupštini. Ekonomsko i socijalno vijeće zasnovano je kao posebni glavni organ UN-a, a Povelja za njega predviđa razgranatu djelatnost. To je organ koji koordinira djelatnost svih specijaliziranih ustanova UN-a, preko njega te ustanove sudjeluju u radu. Ali odluke o svim bitnim pitanjima tih odnosa ne donosi ono, nego na njegovu preporuku usvaja Opća skupština, ali te preporuke za skupštinu nemaju nikakav obvezujući značaj.

Nakon izmjene Povelje iz 1971. godine Ekonomsko i socijalno vijeće sastoji se od 54 države članice, koje bira Opća skupština na razdoblje od tri godine. Pri izboru se osigurava zastupljenost svih dijelova svijeta. Ono može pozvati i svaku drugu državu članicu UN-a da bez prava glasa sudjeluje u raspravama o pitanjima koje se tiču njezinih interesa. Odluke se donose običnom većinom glasova članova koji su prisutni i koji glasaju. Ekonomsko i socijalno vijeće zasjeda dva puta godišnje, u proljeće i na jesen u Ženevi. Ono u vršenju svojih širokih nadležnosti osniva stalne odbore, tzv. funkcionalne komisije, te regionalne komisije. Među stalnim odborima djeluju: Odbor za stanovanje, gradnju i planiranje, Odbor za prirodne izvore, Odbor za znanost i tehnologiju, Odbor za sprječavanje kriminala i nadzor nad kriminalom, te Komisija za transnacionalne kompanije.

Bitno je istaknuti da Ekonomsko i socijalno vijeće u velikoj mjeri ima funkciju pomoćnog organa Opće skupštine i Vijeća sigurnosti. Oni iako su formalno jednaki sve važnije odluke iz djelokruga Ekonomskog i socijalnog vijeća ili potvrđuje ili samostalno donosi Opća skupština.

Republika Hrvatska je 2002. bila zemlja predsjedateljica Ekonomskog i socijalnog vijeća.¹⁷

---

¹⁷ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012. str.171

4. 4. STARATELJSKO VIJEĆE

Starateljsko vijeće je predviđeno Poveljom kao poseban glavni organ, ali pod vodstvom Opće skupštine. U vrijeme kad se izrađivao nacrt Povelje jedno od važnijih svjetskih pitanja bio je problem dekolonizacije. U tu svrhu radi provođenja međunarodnog sustava starateljstva nad bivšim kolonijalnim područjima osnovano je Starateljsko vijeće. Starateljsko vijeće je sastavljeno tako da u njemu bude jednak broj država koje upravljaju starateljskim područjima i stalnih članova Vijeća sigurnosti.

Starateljsko vijeće u okviru svojih funkcija i ovlasti može:

- a) razmotriti izvješća koje podnosi upravna vlast,
- b) primiti peticije i ispitivati, konzultirati se s upravnom vlasti,
- c) odrediti povremene obilaske starateljskih područja u vrijeme dogovoreno s upravnom vlasti,
- d) poduzimati te i druge djelatnosti u skladu u uvjetima starateljskih sporazuma.¹⁸

Za Starateljsko vijeće možemo reći da je njegova uloga pomoćna, svaki član vijeća ima jedan glas, a odluke se donose većinom glasova članova koji su nazočni i glasaju. Danas u svijetu ne postoji nijedno područje koje se nalazi pod starateljstvom, pa je i svrha postojanja Starateljskog vijeća upitna iako uvijek postoji mogućnost da se neko područje stavi pod starateljstvo.

Prestankom starateljstva nad većinom starateljskih područja trajno je bilo onemogućeno sastavljanje Starateljskog vijeća prema formuli iz čl.86. Povelje Ujedinjenih naroda. Nakon osamostaljena i posljednjeg starateljskog područja (Palau) nestao je temeljni razlog postojanja Starateljskog vijeća te je ono 1. listopada 1994. godine obustavilo svoj rad. Za očekivati je da će se u budućnosti u sklopu reformi UN-a Starateljsko vijeće rekonstruirati i dobiti potpuno nove zadatke ili će se ukinuti.¹⁹

---

¹⁸ Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009, str. 78-79.

¹⁹ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str. 176-178.

4. 5. TAJNIŠTVO

Tajništvo je stručno tijelo Ujedinjenih naroda koje služi svim drugim organima (osim Međunarodnog suda) za obavljanje pripremnih i tehničkih poslova, te za provedbu njihovih odluka, što znači da je Tajništvo pomoćni i izvršni organ UN-a. Na čelu Tajništva je glavni tajnik koji ima važnu političku ulogu u samome djelovanju UN-a. Tajništvo se sastoji od glavnoga tajnika i potrebnoga osoblja, kojega imenuje Opća skupština na prijedlog Vijeća sigurnostina mandat od 5 godina uz mogućnost ponovnog reizbora.

Dosadašnji glavni tajnici UN-a bili su:

- Trygve Lie,
- Dag Hammarskjöld,
- U Thant,
- Kurt Waldheim,
- Javier Pérez de Cuéllar,
- Boutros Boutros-Ghali,
- Kofi Annan,
- Ban Ki-moon.²⁰

Glavni tajnik je najviši administrativni dužnosnik UN-a, a pokazalo se da on kao osoba mora biti prihvatljiv svim članovima Vijeća sigurnosti da bi mogao biti uspješan u obavljanju svojih funkcija. Bit autoriteta glavnoga tajnika leži u članku 99. Povelje, prema kojemu on može upozoriti Vijeće sigurnosti na svaki predmet koji bi po njegovom mišljenju mogao dovesti u opasnost održavanje međunarodnog mira i sigurnosti.

U praksi je uloga glavnoga tajnika nadmašila propise Povelje, on ponekad i po vlastitoj inicijativi pruža dobre usluge državama strankama nekoga spora kako bi se riješila kriza u nekom djelu svijeta. Također mu u mnogim situacijama drugi organi povjeravaju neke važne funkcije. Uz gornje političke funkcije glavni tajnik djeluje u osobnom svojstvu na sastancima svih glavnih organa UN-a osim Međunarodnog suda, on podnosi Općoj skupštini godišnja izvješća o radu UN-a. Glavni tajnik i osoblje ne smiju tražiti niti primati nikakve upute od bilo koje vlade ili druge vlasti izvan Ujedinjenih naroda. Oni se moraju suzdržavati od svakog čina koji je nespojiv s njihovim položajem, a izrijeком su obvezane države članice da ne pokušaju utjecati na glavnog tajnika i osoblje Tajništva u obavljanju njihovih zadataka. Posebni zadaci glavnog tajnika, odnosno Tajništva su sljedeći:

---

²⁰ https://hr.wikipedia.org/wiki/Ujedinjeni_narodi, 15. ožujka 2016.

- a) podnosi godišnje izvješće o radu Ujedinjenih naroda Općoj skupštini,
- b) upozorava Vijeće sigurnosti na svaki predmet koji bi po njegovom mišljenju mogao dovesti u opasnost održavanje međunarodnog mira i sigurnosti,
- c) podnosi uz prethodno odobrenje Vijeća sigurnosti Općoj skupštini obavještenja o predmetima koji se odnose na održavanje međunarodnog mira i sigurnosti,
- d) obavještava Opću skupštinu čim se Vijeće sigurnosti prestaje baviti navedenim pitanjima,
- e) prima redovite izvještaje o nesamoupravnim područjima,
- f) registrira i objavljuje međunarodne ugovore,
- g) obavlja sve ostale funkcije koje mu povjere ostali glavni organi.²¹

Uz ove poslove koji su određeni Poveljom Tajništvo obavlja i cijeli niz administrativno-tehničkih poslova kojima opslužuje sve glavne i pomoćne organe Ujedinjenih naroda. Neki od dužnosti Tajništva su: sazivanje sjednica svih organa i pripremanje dnevnog reda, sudjelovanje na sjednicama tih organa i izvršavanje svih njihovih odluka. Od ostalih administrativnih funkcija treba istaknuti sudjelovanje u donošenju proračuna Ujedinjenih naroda, izradu različitih studija, prikupljanje informacija, koordinacija rada same organizacije u cjelini. U krugu tako označenih zadataka, glavni tajnici su imali važnu političku ulogu i često su djelovali samoinicijativno pri rješavanju važnih pitanja i sporova. Glavni tajnik je svojim osobnim posredovanjem ili preko svojih izaslanika intervenirao u mnogim prilikama.

Nobelova nagrada za mir koju je glavni tajnik Kofi Annan dobio 2001. godine zapravo je i priznanje i svim njegovim prethodnicima, koji su obavljanjem svoje teške dužnosti desetljećima djelovali na obuzdavanju da države svoje međusobne probleme i sporove rješavaju oružjem.²²

---

²¹ Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009, str. 80.

²² Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str.179-182.

4. 6. MEĐUNARODNI SUD

Međunarodni sud glavno je sudsko tijelo Ujedinjenih naroda i jedno od pet glavnih tijela UN-a. Sud ima dvostruku funkciju, a to su rješavanje sporova među državama te davanje savjetodavnih mišljenja na zahtjev UN-a i drugih za to ovlaštenih međunarodnih organizacija. Sud djeluje u skladu sa svojim Statutom, koji je sastavni dio Povelje Ujedinjenih naroda. Sve članice Ujedinjenih naroda su i stranke Statuta Međunarodnog suda. Država koja nije članica Ujedinjenih naroda može postati stranka Statuta Međunarodnog suda uz uvjete koje, za svaki pojedini slučaj, određuje Opća skupština na preporuku Vijeća sigurnosti. Sjedište Suda je u Haagu. Međunarodni sud predstavlja glavni sudbeni organ Ujedinjenih naroda, ali i najvažnije međunarodno sudbeno tijelo.

Sud se sastoji od 15 nezavisnih sudaca izabranih između osoba najvišega moralnog ugleda, koje ispunjavaju uvjete što se u njihovim državama traže za obavljanje najviših sudačkih služba, ili su pravnici priznati kao stručnjaci međunarodnog prava biranih na rok od devet godina. U njemu ne može biti više od jednog državljanina iste države. Članove suda biraju Opća skupština i Vijeće sigurnosti s popisa osoba koje predlažu nacionalne grupe Stalnoga arbitražnog suda. Izabrani su oni kandidati koji dobiju apsolutnu većinu glasova u Općoj skupštini i u Vijeću sigurnosti. U razdoblju od 1946. do 1958. godine jedan Hrvat bio je sudac Međunarodnog suda, njegovo ime je Milovan Zoričić.²³

Svake godine obnavlja se trećina sudačkog zbora od po pet sudaca, a da bi se osigurala nezavisnost suda odnosno sudaca u svom radu Statut suda predviđa određene mjere zaštite, povlastice i izuzeća koja uživaju suci u vršenju svoje službe.

Glavna mjera zaštite zabranjuje smjenu sudaca osim ako su po jednoglasnom mišljenju ostalih sudaca prestali ispunjavati tražene uvjete. Suci međunarodnog suda ne mogu vršiti nikakve političke, upravne ili slične funkcije, niti mogu sudjelovati kao odvjetnici, agenti, savjetnici neke od strana u bilo kojem sporu. Ako neka država u sporu nema svoga suca ona može imenovati privremenog suca (ad hoc) samo za taj spor, ali i privremeni sudac mora imati stručne i moralne kvalifikacije kao i članovi stalnoga sastava Suda. Privremeni (ad hoc) suci

---

²³ https://hr.wikipedia.org/wiki/Me%C4%91unardni_sud, 16. ožujka 2016.

određuju su i u savjetodavnom postupku kada je on pokrenut radi rješavanja nekog pravnog problema između dviju ili više država.²⁴

Države imaju strane državljane za ad hoc suce iz različitih razloga: neke zato što među svojim državljanima nemaju vrsnih državljana za međunarodno pravo, neke zato što se nadležna tijela u državi ne mogu složiti oko izbora suca između osoba koje imaju državljanstvo te države, neke zato što su najbolji stručnjaci koji bi došli u obzir da budu imenovani već su na razne načine angažirani u drugim sporovima. Međutim neke države se ne posluže pravom da u nekom sporu imenuju svoga suca npr. u sporu o ribolovu u vodama oko Islanda, Savezna Republika Njemačka nije imenovala suca ad hoc, zato što je Island odbio sudjelovati u postupku, a u Sudu nije bilo suca državljanina te države.

Sud obično obavlja svoje dužnosti u punom sastavu, a propisani je kvorum od devet sudaca dostatan za rad Suda. On može ustanoviti posebna vijeća od tri ili više sudaca za pojedine vrste predmeta, a isto tako može na želju stranaka sastaviti posebno vijeće s manjim brojem sudaca za rješavanje određenog predmeta. Tako je 1993. godine osnovano Vijeće za probleme okoliša. Svake godine mora se odrediti vijeće za kratki postupak od pet sudaca i dva zamjenika.

Nadležnost Suda proteže se na sve predmete koje mu podnesu stranke, kao i na sve slučajeve koji su posebno predviđeni u Povelji Ujedinjenih naroda ili u ugovorima i konvencijama koji su na snazi.²⁵

U parnicama Sud rješava međudržavne sporove o pravnim pitanjima koja se odnose na:

- a) tumačenje nekog ugovora;
- b) svako pitanje međunarodnog prava;
- c) postojanje svake činjenice koja bi, ako se ustanovi, tvorila povredu međunarodne obveze;
- d) prirodu ili opseg zadovoljenja koje valja dati za povredu međunarodne obveze.

---

²⁴ Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009, str. 82-83.

²⁵ Andrassy, J., Bakotić, B., Lapaš, D., Seršić, M., Vukas, B., Međunarodno pravo 2. dio, Zagreb, 2012, str.183-185.

Slika 6. Međunarodni sud u Haagu

(Izvor:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fb/International_Court_of_Justice.jpg), 17. ožujka 2016.

Također i savjetodavni postupak može biti pokrenut pred Sudom od strane međunarodne organizacije, no samo o pravnom pitanju. Sve troškove Suda, plaće sudaca itd. snose Ujedinjeni narodi. Država koja nije članica Ujedinjenih naroda, a izađe pred Sud u nekom sporu mora dati prinos za troškove suda. Što se tiče troškova stranaka ako Sud drukčije ne odluči, svaka stranka snosi svoje troškove.²⁶

---

²⁶ http://www.mvep.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/ugovori/statut_icj_hr.pdf, 17. ožujka 2016.

5. SPECIJALIZIRANE USTANOVE UJEDINJENIH NARODA

Specijalizirane ustanove su međuvladine organizacije koje su na temelju Povelje UN-a povezane s ECOSOC-om, odnosno s UN-ovim programima, ostalim komisijama, odborima te ad hoc i sličnim tijelima. Za specijalizirane ustanove često se kaže da pripadaju "obitelji UN-a", odnosno one sačinjavaju sustav UN-a. Suradnja i povezivanje pojedine specijalizirane ustanove s ECOSOC-om zasniva se na ugovorima. Bez obzira na povezanost s ECOSOC-om, specijalizirane su ustanove samostalne organizacije. Članstvo u njima nije ograničeno samo na države članice UN-a.²⁷

Osim s Ujedinjenim narodima specijalizirane ustanove surađuju i međusobno. Neke od njih su sklopile i dvostrane sporazume u svrhu međusobnog savjetovanja, razmjene informacija, zajedničkih projekata, pa i sudjelovanja predstavnika jedne u radu druge specijalizirane ustanove. Specijalizirane ustanove jesu međunarodne organizacije koje su utemeljene ugovorima između država i imaju široke odgovornosti na ekonomskim, socijalnim, kulturnim i drugim poljima, a koje su uspostavile stalan odnos s UN-om na temelji sporazuma kojeg potvrđuje Opća skupština. Predstavnici specijaliziranih ustanova sudjeluju bez prava glasa u raspravama Ekonomskog i socijalnog vijeća i njegovih komisija. Uz to specijalizirane ustanove šalju Ekonomskom i socijalnom vijeću redovite izvještaje, a vijeće može na te izvještaje davati svoje primjedbe Općoj skupštini. Ugovorima kojima su ustanovljene propisane su nadležnosti, članstvo i organi tih organizacija. Većina tih ugovora-ustava razlikuje iskonske i naknadno primljene članove.

Sustav glasovanja može biti različit. U većini tih organizacija primjenjuje se načelo jednakoga prava svih država članica u njihovom plenarnom organu. Većina specijaliziranih ustanova ima jedan plenarni organ u kojemu su zastupljene sve države članice.

Mnoge specijalizirane ustanove pronašle su načine da odluke njihovih organa koje su pravno neobvezujuće, njihove države članice provode u praksi. Moguće je povlačenje iz članstva svih tih ustanova jednostranim otkazom uz otkazni rok od jedne ili dvije godine.²⁸

---

²⁷<http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/specijalizirane-agencije-un-a/>, 18. ožujka 2016.

²⁸Vladimir Đuro Degan, *Međunarodno pravo*, Zagreb, 2011, str. 444-445.

Specijalizirane ustanove:

Međunarodna organizacija rada (ILO) - Osnovana je 1919. usporedno s Ligom naroda. Sjedište organizacije je u Ženevi. Glavni cilj Organizacije je osiguranje boljih uvjeta rada i sveukupnog položaja radnika. Republika Hrvatska primljena je u članstvo 6. kolovoza 1992. godine, a od 2000. godine članica je upravnog tijela ILO-a.

Organizacija za prehranu i poljoprivredu (FAO) - Osnovana je 1943. u Rimu. Cilj je organizacije poboljšanje prehrane i povećanje proizvodnje hrane. Republika Hrvatska primljena je u članstvo 8. studenog 1993. godine.

Organizacija UN-a za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) - Osnovana je 1945, ima sjedište u Parizu. Cilj organizacije je unapređenje međunarodne suradnje na području obrazovanja, znanosti i kulture. Republika Hrvatska članica je od 1. lipnja 1992. godine. RH je od 1999. članica pomoćnih tijela UNESCO-a: međuvladinog vijeća za razvoj komunikacije i međuvladinog odbora za bioetiku.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) - Osnovana je 1947. godine; ima sjedište u Ženevi. Cilj organizacije je podizanje razine zdravlja svih naroda. Republika Hrvatska primljena je u članstvo 23. lipnja 1992. godine.

Svjetska banka – WORLD BANK - Svjetska banka obuhvaća četiri institucije: Međunarodnu banku za obnovu i razvoj – IBRD, osnovanu 1945, Međunarodno financijsko udruženje – IFC, osnovano 1956, Međunarodno udruženje za razvoj – IDA, osnovano 1960. (RH je članica navedenih institucija od 25. veljače 1993.) i Multilateralnu investicijsku garancijsku ustanovu – MIGA, osnovanu 1968. (RH je članica od 15. svibnja 1993.). Sve četiri institucije imaju zajednički cilj smanjenje siromaštva i poboljšanje životnog standarda naroda kroz unapređenje održivog gospodarskog rasta i razvoja. Sjedište Svjetske banke je u Washingtonu.

Međunarodni monetarni fond (IMF) - Fond je osnovan 1944. na konferenciji UN-a u Bretton Woodsu (SAD) sa zadaćom da omogući uravnoteženi rast međunarodne trgovine i potiče međunarodni sustav plaćanja i transakcija oslobođen zapreka za razvoj međunarodne trgovine. RH je članica IMF-a od 14. prosinca 1992.

Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (ICAO) - Organizacija je osnovana 1944. godine. Njezina je zadaća omogućavanje svekolikog razvoja civilnog zračnog prometa. Sjedište organizacije je u Montrealu. RH je članica od 9. svibnja 1992. god.

Poštanska unija (UPU) - Unija je osnovana 1874, a specijaliziranom ustanovom UN-a postala je 1948. Cilj je Unije stvaranje jedinstvenog poštanskog područja svih članica Unije. Sjedište je u Bernu; RH je članica od 3. lipnja 1992. godine.

Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) - Unija je osnovana 1865. godine, sa ciljem unapređenja suradnje na području telekomunikacija. Sjedište je u Ženevi. RH je članica od 3. lipnja 1992. godine.

Svjetska meteorološka organizacija (WMO) - Osnovana je 1950. godine u cilju unaprjeđivanja međunarodne suradnje na području meteorološke službe. Postoje i regionalna meteorološka udruženja koja okupljaju službe država pojedinih regija radi uže suradnje.

Međunarodna pomorska organizacija (IMO) - Organizacija je osnovana 1948 s ciljem omogućavanja Sjedište Organizacije je u Ženevi. RH je članica od 8. studenog 1992. godine. Razmjene informacija i druge suradnje između vlada država članica na području pomorstva. Sjedište Organizacije je u Londonu; RH je članica od 8. srpnja 1992. godine.

Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO) - Osnovana je 1967. godine sa zadaćom organiziranja brige o intelektualnom vlasništvu i omogućavanja industrijskog i kulturnog razvoja stimuliranjem kreativnih aktivnosti i olakšavanjem transfera tehnologije zatim, distribuciju lateralnih i umjetničkih djela. Sjedište organizacije je u Ženevi; RH je članica od 8. listopada 1991. godine.

Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj (IFAD) - Fond je počeo raditi 1977. godine. Glavni cilj je Fonda mobiliziranje resursa za unapređenje proizvodnje hrane i bolju prehranu siromašnijeg stanovništva u zemljama u razvoju. RH ima status promatrača.

Organizacija UN-a za industrijski razvoj (UNIDO) - Osnovana je 1967. sa sjedištem u Beču: specijalizirana ustanova UN-a postala je 1987. godine. Cilj je Organizacije stvaranje uvjeta za industrijski napredak zemalja u razvoju kao i stvaranje fonda od donacija razvijenih zemalja. RH je članica od 2. lipnja 1992. godine. Od 1999. godine RH je članica Odbora za industrijski razvoj UNIDO-a.

Svjetska trgovinska organizacija (WTO) - Opći sporazum o tarifama i trgovini (GATT) prerastao je 1995. godine u Svjetsku trgovinsku organizaciju. Organizacija je pravni i institucionalni sustav u multilateralnoj trgovini. Sjedište je u Ženevi; RH je u srpnju 2000. godine primljena u WTO.

Svjetska turistička organizacija (WTO) - Osnovana je 1975. sa sjedištem u Madridu. Cilj organizacije je promicanje i razvoj turizma. RH je članica od 4. listopada 1993. godine.²⁹

---

²⁹<http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/specijalizirane-agencije-un-a/>, 18. ožujka 2016.

6. REFORMA UJEDINJENIH NARODA

Pitanje reforme Vijeća sigurnosti kao jednog od ključnih tijela Ujedinjenih naroda, aktualno je već dulji niz godina, budući da se njegova temeljna struktura i način rada (a prvenstveno je riječ o broju stalnih članica i o njihovom pravu veta) nisu suštinski mijenjali još od njegovog osnivanja. Tijekom prethodnih desetljeća, kako se povećavao broj članica Ujedinjenih naroda, tako se je povećan i broj ne-stalnih članica sa šest na deset.

S druge strane, promjena globalnih okolnosti kao što je završetak Hladnog rata te rast i utjecaj gospodarski vrlo snažnih zemalja koje su zbog svojih snažnih gospodarstava zauzele mjesta vodećih donatora novčanih sredstava u UN-ov proračun i pojava novih gospodarskih sila u nastajanju, otvorila je pitanje širenja članstva u kategoriji stalnih članica ili pitanja prava veta.

Tijekom proteklog razdoblja, pitanje reforme Vijeća sigurnosti rješavalo se kroz međuvladine pregovore, a doticalo se slijedećih ključnih područja: ukupni broj članica u Vijeću, kategorije članstva (stalno i nestalno), regionalna zastupljenost, pitanje veta te metode rada Vijeća.

Kad je riječ o pitanjima iz područja reforme Vijeća sigurnosti, ključna su stajališta njegovih stalnih članica. Do sada se pokazalo kako one nisu sklone širenju prava veta na nove članice.

Republika Hrvatska se aktivno zalaže za reformu Vijeća sigurnosti budući da je u potpunosti svjesna kako njegova aktualna struktura i funkcioniranje ne odražava stvarnost međunarodnih odnosa 21. stoljeća. Stoga je reforma nužna kako bi se održao autoritet Vijeća kao vodećeg međunarodnog tijela zaduženog za održanje svjetskog mira i sigurnosti.

Na temelju svojih dosadašnjih iskustava, Republika Hrvatska je mišljenja kako bi se reforma Vijeća sigurnosti trebala provesti i s političkog aspekta. Kad je riječ o konkretnijim elementima reforme, Republika Hrvatska je u više navrata izražavala svoju potporu aktivnostima, naglašavajući kako je članstvo Vijeća potrebno proširiti i u kategoriji stalnih članica, i u kategoriji ne-stalnih, pri čemu bi Istočnoeuropska regionalna skupina trebala dobiti još jedno mjesto ne-stalnih članica. Također, Republika Hrvatska podržava i inicijative za promjenama modaliteta rada, s ciljem osiguranja što veće učinkovitosti i transparentnosti u radu.³⁰

---

³⁰<http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/reforma-un-a/>, 18. ožujka 2016.

7. MIROVNE OPERACIJE UJEDINJENIH NARODA

Svrha mirovnih operacija usmjerena je ka postizanju stanja između država ili unutar država uz odsustvo uporabe oružja u postizanju zacrtanih ciljeva, svrha im je postizanje mira između država ili unutar država. Mir se može definirati kao stanje u kojem se društvo pridržava reda i zakona, pa je stoga koncept mira i prava nerazdvojiv. Mirovne operacije Ujedinjenih naroda jedinstven su i dinamičan instrument koji je razvijen kako bi državama pogođenim sukobima pomogao da stvore uvjete za mir. Operacije održavanja mira, iako nisu predviđene Poveljom Ujedinjenih naroda, razvile su se u jedno od glavnih oruđa za osiguravanje mira i sigurnosti.

U ranim godinama postojanja Ujedinjenih naroda, operacije se ne pojavljuju odmah, a također nisu bile ni česte. Prilike u kojima je bila potrebna intervencija Ujedinjenih naroda pokazale su veliku raznovrsnost na koju se nije mogao primijeniti razmjerno jednostavni obrazac određaba Povelje. U praksi se razvijaju različiti mehanizmi, koji zamjenjuju sustav kolektivne sigurnosti zamišljen Poveljom.

Djelovanje je provedeno ili uz upotrebu oružanih snaga ili bez njih. No, i te upotrijebljene oružane snage nisu imale borbene zadatke protiv nekog određenog prekršitelja mira. Već se u ranim godinama postojanja Ujedinjenih naroda pokazala potreba da oni pošalju na neku osjetljivu točku oružane snage, ali ne radi provođenja prisile, nego radi obavljanja sigurnosne i redarstvene službe ili osiguranja mira u nekom području gdje je mir bio ugrožen ili narušen. Oružane snage sastavljene su od kontigenata država članica koje su se dobrovoljno nudile da pošalju vojnike te se ponekad učinilo korisnim da pri tome ne sudjeluju vojske velikih sila.³¹

---

³¹<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:143:436037>, 18. ožujka 2016.

8. ZAKLJUČAK

Ujedinjeni narodi su međunarodna organizacija osnovana radi očuvanja svjetskog mira i sigurnosti, rješavanja ekonomskih, društvenih i političkih problema međunarodnom suradnjom te promicanjem poštovanja ljudskih prava sa sjedištem u New Yorku. Osnovani su 1945. godine pošto je Povelju Ujedinjenih naroda ratificirala većina od 51 države sudionice na osnivačkom sastanku u San Franciscu. Povelja UN-a međunarodni je ugovor ustavnoga karaktera kojim je osnovan i na temelju kojega djeluje UN. U njem su istaknuti ciljevi UN-a, kriteriji za članstvo, djelokrug i funkcioniranje tijela i organa UN-a i dr.

Povijesno su Ujedinjeni narodi nastali kao nasljednik Lige naroda uspostavljene radi osiguranja međunarodnog mira. Nakon II. svjetskog rata Liga naroda bila je ukinuta, a njezinu je zadaću preuzeo UN. Naziv Ujedinjeni narodi skovao je predsjednik SAD-a F. D. Roosevelt prilikom potpisivanja Deklaracije Ujedinjenih naroda.

UN se sastoji od Opće skupštine, Vijeća sigurnosti, Ekonomskoga i socijalnoga vijeća, Starateljskog vijeća, Tajništva, Međunarodnoga suda pravde te niza specijaliziranih organa i tijela. Opća skupština temeljno je tijelo UN-a. U njoj se nalaze predstavnici svih država članica koji donose zaključke o budućem djelovanju organizacije, odobravaju proračun UN-a, izabiru nestalne članice Vijeća sigurnosti i utemeljuju nova tijela i organe. Svakodnevne administrativne i upravne poslove UN-a vodi Tajništvo, s glavnim tajnikom na čelu. Njega na mandat u trajanju od 5 godina imenuje Opća skupština.

Vijeće sigurnosti najvažnije je UN-ovo tijelo, zaduženo za nadzor očuvanja mira i međunarodne sigurnosti. U tu svrhu Vijeće sigurnosti donosi odluke o raspoređivanju mirovnih snaga na ratom pogođenim područjima, uvođenju međunarodnih sankcija te provođenju vojnih akcija radi osiguranja mira. Ekonomsko i socijalno vijeće pomoćno je tijelo Opće skupštine kojemu je cilj unaprjeđenje međunarodnog ekonomskoga i društvenog razvoja.

Međunarodni sud temeljno je sudbeno tijelo UN-a, sa sjedištem u Hagu. Najvažnija je zadaća suda razrješenje pravnih sporova među državama članicama i davanje mišljenja o temama koje pred sud podnose međunarodne organizacije i agencije, kao i Opća skupština UN-a. Iako Starateljsko vijeće i danas postoji, ono je zapravo izgubilo svoju funkciju. Starateljsko vijeće je bilo predviđeno kao jedan od glavnih organa, međutim, ono je u obavljanju svojih funkcija bilo podređeno Općoj skupštini. Službeni jezici UN arapski, engleski, francuski, mandarinski,

ruski, španjolski. Mir, sigurnost, prijateljstvo među zemljama i stabilnost međunarodnih odnosa su jedni od glavnih ciljeva predviđeni osnivačkom poveljom UN-a, ipak to je cilj koji je u većini slučajeva teško ostvariv. Operacije održavanja mira, iako nisu predviđene Poveljom Ujedinjenih naroda, razvile su se u jedno od glavnih oruđa za osiguravanje mira i sigurnosti. Teško je za očekivati da pri donošenju odluka sve države članice budu suglasne te da takve odluke budu potpuno učinkovite.

Značajna uloga UN-a u međunarodnim odnosima je neupitna, pa je upravo stoga članstvo Hrvatske u njima i njegovim specijaliziranim ustanovama izuzetno bitno.

9. POPIS LITERATURE I IZVORA

Literatura:

1. Lapaš, D., Pravo međunarodnih organizacija, Zagreb, 2008.
2. Degan, V.Đ., Međunarodno pravi, Zagreb, 2011.
3. Andrassy, Bakotić, Lapaš, Seršić, Vukas, Međunarodno pravo 2, Zagreb 2012.
4. Runjić, Lj., "Organizacijska struktura Ujedinjenih naroda", Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, god. 3, br. 1-2, 2009.

Izvori:

1. Wikipedija, https://hr.wikipedia.org/wiki/Ujedinjeni_narodi, 26. Veljače 2016.
2. Povelja Ujedinjenih naroda, http://hr.wikisource.org/wiki/Povelja_Ujedinjenih_naroda, 03.ožujka 2016.
3. Wikipedija, Međunarodni sud https://hr.wikipedia.org/wiki/Me%C4%91unrodni_sud, 16. ožujka 2016.
4. MVEP, http://www.mvep.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/ugovori/statut_icj_hr.pdf, 17. ožujka 2016.
5. MVEP, Specijalizirane agencije UN-a <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/specijalizirane-agencije-un-a/>, 18. ožujka 2016.
6. MVEP Reforma UN-a, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/reforma-un-a/>, 18. ožujka 2016.
7. MVEP, RH u Ujedinjenim narodima, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/hr-u-un/opca-skupstina/>, 18. ožujka 2016.
8. Mirovne operacije UN-a, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:143:436037>, 18. ožujka 2016.